TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2007. gada 11. janvārī *

Lieta C-279/05

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam,

ko *College van Beroep voor het bedrijfsleven* (Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2005. gada 30. jūnijā un Tiesā reģistrēts 2005. gada 11. jūlijā, tiesvedībā

***Vonk Dairy Products BV***

pret

***Productschap Zuivel.***

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*], tiesneši K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*] (referents) un E. Levits,

* Tiesvedības valoda — holandiešu.

ģenerāladvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],
sekretārs B. Fileps [*B. Fülöp*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un pēc tiesas sēdes 2006. gada 29. martā,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Vonk Dairy Products BV* vārdā — J. H. Pēks [*J. H. Peek*], *advocaat*,

— Nīderlandes Karalistes vārdā — H. H. Sevenstere [*H. G. Sevenster*] un M. de Mola [*M. de Mol*], pārstāves,

— Grieķijas Republikas vārdā — I. Halkiass [*I. Chalkias*] un S. Papajoanu [*S. Papaioannou*], pārstāvji,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — K. Katabriga [*C. Cattabriga*] un M. van Hēzika [*M. van Heezik*], pārstāves,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus tiesas sēdē 2006. gada 7. jūnijā,

pasludina šo spriedumu.

## Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Komisijas 1987. gada 27. novembra Regulas (EEK) Nr. 3665/87, ar kuru paredz kopīgus, sīki izstrādātus noteikumus, kas jāievēro, piemērojot eksporta kompensāciju sistēmu lauksaimniecības produktiem (OV L 351, 1. lpp.), 16.–18. pantu un Padomes 1995. gada 18. decembra Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 2988/95 par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību (OV L 312, 1. lpp.) 3. panta 1. punkta otro daļu.

2 Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar tiesvedību, ko *Vonk Dairy Products BV* uzsāka pret *Productschap Zuivel* (profesionāla piena nozares apvienība) par prasītājas pamata lietā saņemtās diferencētas eksporta kompensācijas atcelšanu un atgūšanu, palielinot šo kompensāciju par 15 %.

### Atbilstošās tiesību normas

*Kopienu tiesiskais regulējums*

Regula Nr. 3665/87

3 Regulas Nr. 3665/87 1. pants paredz:

"Neietekmējot atkāpes, kas paredzētas Kopienas noteikumos īpašiem produktiem, šajā regulā ir sīki izstrādāti vispārīgie noteikumi, kas jāievēro, piemērojot

eksporta kompensāciju sistēmu, turpmāk tekstā — "kompensācijas", kas paredzētas:

[..]

— Regulas (EEK) Nr. 804/68 17. pantā (piens un piena produkti),

[..]." [Neoficiāls tulkojums]

4 Šīs pašas regulas 4.–6. pants paredz:

"4. pants

1. Neietekmējot 5. un 16. pantu, kompensācijas maksājums ir atkarīgs no tā, vai tiek iesniegts pierādījums, ka produkti, uz ko attiecas pieņemtā eksporta deklarācija, ir izvesti no Kopienas muitas teritorijas nemainītā stāvoklī 60 dienu laikā pēc tādas pieņemšanas.

[..]

5. pants

1. Papildus nosacījumam, ka produkts ir atstājis Kopienas muitas teritoriju, diferencētas vai nediferencētas kompensācijas samaksa ir atkarīga no tā, vai produkts [..] divpadsmit mēnešu laikā pēc eksporta deklarācijas pieņemšanas ir importēts uz trešo valsti vai attiecīgajā gadījumā uz noteiktu trešo valsti:

a) ja pastāv nopietnas šaubas par produkta patieso galamērķi [..]

[..]

Pirmajā punktā minētajos gadījumos ir piemērojami 17. panta 3. punkta un 18. panta noteikumi.

Tāpat kompetenti dalībvalstu dienesti var pieprasīt iesniegt papildu pierādījumus, lai pierādītu, ka attiecīgais produktus nemainītā stāvoklī tik tiešām ir nokļuvis importētājvalsts tirgū.

[..]

Ja pastāv nopietnas šaubas attiecībā uz produkta patieso galamērķi, Komisija var lūgt dalībvalstīm piemērot 1. punkta noteikumus.

[..]

6. pants

Ja produkts, uz ko attiecas pieņemtā eksporta deklarācija, pirms to izved no Kopienas, šķērso tādu Kopienas dalībvalstu teritoriju, kas nav tās dalībvalsts teritorija, kurā šī deklarācija tika pieņemta, tad ar likumīgi apstiprinātu T 5 kontrolkopijas oriģinālu, kas ir minēts Regulas (EEK) Nr. 2823/87 1. pantā, ir jāiesniedz pierādījums, ka produkts ir izvests no Kopienas muitas teritorijas.

[..]" [Neoficiāls tulkojums]

5 Regulas Nr. 3665/87 16. un 17. punkts nosaka:

"16. pants

1. Ja kompensācijas likme ir diferencēta atkarībā no galamērķa, kompensāciju maksā atbilstoši papildu nosacījumiem, kas noteikti 17. un 18. pantā.

[..]

17. pants

1. Produkts divpadsmit mēnešu laikā pēc eksporta deklarācijas pieņemšanas ir nemainītā stāvoklī jāimportē uz trešo valsti vai vienu no trešajām valstīm, kur ir paredzēta kompensācija;

[..].

3. Produkts ir uzskatāms par importētu, ja veiktas visas muitas formalitātes, lai produktu nodotu patēriņam trešajā valstī." [Neoficiāls tulkojums]

6 Šīs pašas regulas 18. pantā sniegts izsmeļošs uzskaitījums visiem dokumentārajiem pierādījumiem, kas eksportētājiem ir jāiesniedz, lai pierādītu, ka attiecībā uz produktu ir veiktas visas ar tā nodošanu patēriņam saistītās muitas formalitātes. Starp šajā normā norādītajiem pierādījumiem minēta transportēšanas dokumenta kopija.

7 Laikā, kad norisinājās pamata lietas fakti, minētais 18. pants tika vairākas reizes grozīts, taču šie grozījumi pamata lietas izspriešanu neietekmē.

8 Regulas Nr. 3665/87 23. pants nosaka:

"1. Ja avansā samaksātā summa ir lielāka nekā tā, kas faktiski maksājama par attiecīgo eksporta darījumu vai par līdzvērtīgu eksporta darījumu, eksportētājs atlīdzina starpību starp šīm divām summām, kas tiek palielināta par 15 %.

[..]" [Neoficiāls tulkojums]

Regula Nr. 2988/95

9 Regulas Nr. 2988/95 1. pants paredz:

"1. Eiropas Kopienu finansiālo interešu aizsardzībai ar šo tiek pieņemti vispārīgi noteikumi par vienveida pārbaudēm un administratīviem pasākumiem un sodiem, kas saistīti ar Kopienu tiesību pārkāpumiem.

2. "Pārkāpums" nozīmē Kopienu tiesību normas pārkāpumu, ko rada kāda saimnieciskās darbības subjekta rīcība vai nolaidība, kas kaitē vai varētu kaitēt Kopienu budžetam vai to pārvaldītiem budžetiem, mazinot vai zaudējot ienākumus no Kopienu vārdā tieši izveidotajiem pašu resursiem vai veicot nepamatotus izdevumus."

10 Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkts nosaka:

"Lietas noilguma termiņš ir četri gadi no 1. panta 1. punktā minētā pārkāpuma izdarīšanas brīža. Nozaru noteikumos tomēr var paredzēt īsāku laiku, kas nevar būt mazāks par trim gadiem.

Ja pārkāpums ir nepārtraukts [turpināts] vai vairākkārtējs [atkārtots], noilguma termiņš sākas dienā, kad pārkāpums beidzies. Vairākgadu programmās noilguma termiņš visos gadījumos ir līdz programmas pilnīgai pabeigšanai.

[..]"

*Valsts tiesiskais regulējums*

11 1962. gada 5. jūlija Likuma, kas nosaka regulējumu preču importa un eksporta jomā (*Wet houdende een regeling op het gebied van de invoer en de uitvoer van goederen*, *Stb.* 1962, Nr. 295), kas grozīts ar 1992. gada 4. jūnija likumu (*Stb.* 1992, Nr. 422), 9. pants nosaka:

"1. Kompetentais ministrs var atcelt ikvienu atļauju, kompensāciju, subsīdiju vai atbrīvojumu, ja tiek atklāts, ka tā iegūšanai sniegtā informācija ir neprecīza vai nepilnīga tādā mērā, ka gadījumā, ja pieteikuma izvērtēšanas brīdī būtu bijuši zināmi patiesie apstākļi, par pieteikumu pieņemtais lēmums būtu bijis atšķirīgs.

2. Līdzīgi var atcelt ikvienu subsīdiju vai atbrīvojumu, kas ir piešķirts, izpildot Eiropas Kopienu institūcijas pieņemtos noteikumus, ja no šādas institūcijas pieņemtas piemērojamas tiesību normas izriet, ka saņēmējam uz to nav bijis tiesību."

12 Atbilstoši 1981. gada 9. marta Noteikumu par lauksaimniecības produktu importu un eksportu (*Regeling in- en uitvoer landbouwgoederen, Stcrt.* 1981, Nr. 50) 1., 85. un 118. pantam, kā arī I pielikumam, normām, kas ir pieņemtas saskaņā ar šī sprieduma iepriekšējā punktā minētā likuma 11. pantu, *Productschap Zuivel* ir tiesīga piešķirt un atcelt kompensācijas, ko piemēro attiecībā uz sieru.

**Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi**

13 No 1988. līdz 1994. gadam prasītāja pamata lietā uz Amerikas Savienotajām Valstīm katru gadu eksportēja 300 itāļu siera "pecorino" partijas, kas kopumā veidoja 2100 partijas.

14 Attiecībā uz šo eksportu prasītāja pamata lietā no atbildētājas pamata lietā saņēma diferencētas kompensācijas, kas tika piešķirtas, pamatojoties uz Regulu Nr. 3665/87, un kas kļuva galīgas pēc garantiju atcelšanas, kas tika veikta, atbildētājai pamata lietā saņemot dokumentus, kuri pierāda, ka minētās partijas tika laistas brīvā apgrozībā Amerikas Savienotajās Valstīs.

15 Minēto kompensāciju norādītajam sieram summa eksportam uz Amerikas Savienotajām Valstīm bija lielāka nekā eksportam uz Kanādu.

16 No Tiesas rīcībā nodotajiem dokumentiem izriet, ka pirmo izmeklēšanu saistībā ar pamata lietā izskatāmā siera eksportu veica *Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij* (Lauksaimniecības, dabas un zvejniecības ministrija) *Algemene Inspectiedienst* (Vispārējais inspekciju dienests, turpmāk tekstā — *"AID"*).

17 Tā kā šī izmeklēšana parādīja prasītājas pamata lietā izdarītos pārkāpumus, *AID* lūdza Ņujorkas *US Customs* (Amerikas Savienoto Valstu Muitas dienests) par minēto eksportu laikposmā no 1988. līdz 1994. gadam uzsākt administratīvu izmeklēšanu.

18 Šī otrā izmeklēšana parādīja, ka minētajā laikposmā 75 siera partijas (kas atbilst aptuveni 1,47 miljoniem kilogramu) gandrīz nekavējoties tika reeksportētas uz Kanādu, ko veica *Orlando Food Corporation*, prasītājas pamata lietā starpniece Amerikas Savienotajās Valstīs, saņēmējai vairākumā gadījumu esot *National Cheese & Food Company* — Ontario dibinātam uzņēmumam. Tāpat šī izmeklēšana parādīja, ka prasītājas loma neaprobežojās ar attiecīgā siera partiju eksportu uz Amerikas Savienotajām Valstīm, jo tā bija informēta par pārsūtīšanu uz Kanādu un bija arī iesaistīta minēto partiju pārdošanā šajā valstī. Turklāt starp prasītāju pamata lietā un (uzņēmumu) *National Cheese & Food Company* šajā sakarā tika veikta sarakste.

19 Šīs otrās izmeklēšanas rezultātā Rūrmondas [*Roermond*] (Nīderlande) *Officier van Justitie* (prokurors) pret prasītāju pamata lietā un tās pārstāvjiem uzsāka izmeklēšanu par nelikumībām dokumentos, pieņemot, ka pieteikumi diferencēto kompensāciju saņemšanai ietver nelikumības, jo kā galamērķis patēriņam tajos ir minētas Amerikas Savienotās Valstis, lai gan dažas siera partijas tika nosūtītas uz Kanādu un šajā valstī pārdotas. Pirmās izmeklēšanas rezultātus *AID* ierakstīja 1997. gada 5. marta protokolā.

20 Ar 1997. gada 18. septembra vēstuli atbildētāja pamata lietā prasītājai pamata lietā paziņoja, ka tā [atbildētāja] ir saņēmusi šī sprieduma iepriekšējā punktā minēto protokolu, kura kopija bija pievienota šai vēstulei.

21 Ar 2001. gada 18. aprīļa lēmumu atbildētāja pamata lietā atcēla savus lēmumus piešķirt kompensāciju attiecībā uz 75 strīdīgajām preču partijām un pieprasīja atlīdzināt naudas summu NLG 2 795 841,72 apmērā, kura atbilst starpībai starp Amerikas Savienotajām Valstīm, no vienas puses, un Kanādai, no otras puses, piemērojamām diferencētajām kompensācijām un ir palielināta par 15 %.

22 Tā kā atbildētāja pamata lietā sūdzību, ko prasītāja pamata lietā iesniedza par šo lēmumu, noraidīja kā nepamatotu, prasītāja pamata lietā cēla prasību iesniedzējtiesā. Lai pamatotu savu prasītu, tā norāda, ka ir izpildījusi visus nosacījumus, ko diferencētu kompensāciju saņemšanai saistībā ar attiecīgajām siera partijām izvirza Regulas Nr. 3665/87 4. pants, 17. panta 3. punkts un 18. pants, un ka turpmākais dažu no šīm partijām reeksports uz Kanādu šo kompensāciju piešķiršanu nekādā vaidā neietekmē. Šajā sakarā tā atsaucas uz 2000. gada 14. decembra spriedumu lietā C-110/99 *Emsland-Stärke* (*Recueil*, I-11569. lpp.) un uzskata, ka atbildētāja pamata lietā nav pierādījusi prasītājas pamata lietā ļaunprātīgu rīcību minētā sprieduma izpratnē. Tādējādi prasītāja pamata lietā uzskata, ka pamata lietā apskatāmās kompensācijas tai netika izmaksātas nepamatoti un pēc tam, kad tā bija iesniegusi importēšanas un nodošanas patēriņam Amerikas Savienotajās Valstīs pierādījumus, tās kļuva galīgas.

23 Prasītāja pamata lietā arī norāda, ka pārkāpums, kas tai tiek pārmests, nav nedz turpināts, nedz atkārtots, jo vairākums uz Amerikas Savienotajām Valstīm eksportēto partiju netika reeksportētas, un no tā secina, ka noilguma termiņš netika pārtraukts. Izmeklēšana attiecoties uz nelikumībām dokumentos un nevis uz kompensāciju atcelšanu vai atmaksas pieprasījumu. Turklāt minēto izmeklēšanu esot veikusi nevis atbildētāja pamata lietā, bet gan citas iestādes, no kā izrietot, ka to nevar uzskatīt par noilgumu pārtraucošu aktu. Prasītāja pamata lietā piebilst, ka nedz 1997. gada 5. marta protokolā, nedz arī atbildētājas pamata lietā 1997. gada 18. septembra vēstulē darbības, uz kurām attiecas aizdomas, nav precizētas.

24 Visbeidzot, prasītāja pamata lietā uzskata, ka savu lēmumu palielināt atmaksājamo summu par 15 % atbildētāja pamata lietā nevarēja pamatot ar Regulu Nr. 3665/87, jo diferencēta kompensācija tika noteikta vienīgi politisku iemeslu dēļ.

25 Atbildētāja pamata lietā prasību uzskata par nepamatotu. Tā norāda, ka diferencētu kompensāciju samaksai ir būtiski, lai attiecīgie produkti faktiski nonāktu to galamērķa tirgū. Atbildētāja pamata lietā no tā secina, ka tas, ka noteikts attiecīgā siera daudzums tika reeksportēts uz Kanādu, ir pamats pamata lietā izskatāmo diferencēto kompensāciju atmaksai. Pamatojoties uz 1993. gada 31. marta spriedumu lietā C-27/92 *Möllmann-Fleisch* (*Recueil*, I-1701. lpp.), tā uzskata, ka attiecībā uz diferencētu kompensāciju piešķiršanu Regulas Nr. 3665/87 izpratnē importa dokumenti ir tikai pierādījumi, kurus ir iespējams atspēkot. Tādējādi tā uzskata, ka minētās kompensācijas tikušas izmaksātas nepamatoti.

26 Attiecībā uz noilgumu atbildētāja pamata lietā norāda, ka 2001. gada 18. aprīļa lēmums, ar ko tā pieprasīja atmaksu, Regulā Nr. 2988/95 paredzēto termiņu ir pārtraucis. Faktiski minētā termiņa gaita pirms pēdējā eksporta darījuma, kas atbilstoši eksporta deklarācijai noticis 1994. gada 28. septembrī, neesot bijusi sākusies. Turpmāk noilguma termiņš esot ticis pārtraukts 1997. gada jūlijā šajā laikā izmeklēšanas ietvaros veiktās kratīšanas dēļ, kā arī 1997. gada 18. septembrī, prasītājai pamata lietā nosūtot 1997. gada 5. marta protokolu.

27 Šajā kontekstā *College van Beroep voor het bedrijfsleven* [Apelācijas tiesa tirdzniecības un rūpniecības jautājumos] nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Regulas (EEK) Nr. 3665/87 16.–18. pants, tādi, kādi tie bija piemērojami lietas apstākļu iestāšanās laikā, ir jāinterpretē tā, ka, ja pēc importa dokumentu

pieņemšanas ir galīgi izmaksātas diferencētas kompensācijas, sakarā ar vēlāk atklātu produktu reeksportu šo kompensāciju izmaksu par nepamatotu var uzskatīt tikai tad, ja ir konstatēta eksportētāja ļaunprātīga rīcība?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noraidoša, kādi kritēriji ir jāpiemēro, lai noteiktu, kādos apstākļos produktu reeksports padara izmaksātas diferencētas kompensācijas par nepamatotām?

3) Kādi kritēriji ļauj noteikt, vai ir noticis turpināts vai atkārtots pārkāpums Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta otrās daļas izpratnē? Precīzāk, [..] vai pārkāpums ir turpināts vai atkārtots, ja tas attiecas uz visai nelielu kopējo darījumu, [kas ir veikti] noteiktā laikposmā, daļu un darījumi, kuros ir atklāts pārkāpums, vienmēr ir attiekušies uz dažādām [produktu] partijām?"

**Par prejudiciālajiem jautājumiem**

*Par pirmo jautājumu*

28 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai, atceļot un atgūstot diferencētas kompensācijas, kas, pamatojoties uz Regulu Nr. 3665/87, tikušas izmaksātas galīgi, lai varētu konstatēt, ka minētās kompensācijas nav pamatotas, ir jāiesniedz pierādījums par eksportētāja ļaunprātīgu rīcību.

29 Vispirms ir jāatzīmē, ka diferencētu kompensāciju piešķiršana ir pakļauta Regulā Nr. 3665/87 paredzēto nosacījumu kopumam, kuri ir noteikti tās 4.–6. pantā, no vienas puses, un 16.–18. pantā, no otras puses. No Tiesas rīcībā esošajiem dokumentiem izriet, ka prasītāja pamata lietā formāli atbilda visiem minētajā regulā paredzētajiem nosacījumiem, no kā izriet, ka attiecīgās kompensācijas tai tika izmaksātas galīgi. No iesniedzējtiesas lēmuma īpaši izriet, ka atbildētāja pamata lietā nav izmantojusi Regulas Nr. 3665/87 5. panta 1. punkta a) apakšpunkta ceturtajā daļā un 18. panta 2. punktā paredzēto iespēju pirms tam, kad attiecīgās kompensācijas kļūst galīgas, lūgt iesniegt papildu pierādījumus, lai pierādītu, ka attiecīgie produkti nemainītā stāvoklī tiešām ir nokļuvuši importētājvalsts tirgū.

30 Ir svarīgi atzīmēt, ka no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka lēmums pieprasīt minēto kompensāciju atmaksu pamatots nevis ar prasītājas pamata lietā nodoto importa dokumentu nepilnīgu raksturu, bet ar apstākli, ka gandrīz nekavējoties pēc to importēšanas uz Amerikas Savienotajām Valstīm dažas siera partijas tika reeksportētas uz citu trešo valsti.

31 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka Kopienas regulu piemērošana uz tirgus dalībnieku ļaunprātīgu rīcību neattiecas (1977. gada 11. oktobra spriedums lietā 125/76 *Cremer, Recueil*, 1593. lpp., 21. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā *Emsland-Stärke*, 51. punkts).

32 Regulas Nr. 3665/87 izpratnē galīgi izmaksāto diferencēto kompensāciju nepamatotā rakstura konstatēšana tādējādi gadījumā, ja visu attiecīgo produktu daļa gandrīz nekavējoties tikusi reeksportēta uz citu trešo valsti, prasa pierādījumu eksportētāja ļaunprātīgai rīcībai.

33 Minēto pierādījumu veido, pirmkārt, objektīvu apstākļu kopums, no kura izriet, ka, neskatoties uz formālu Kopienu regulējumā paredzēto nosacījumu ievērošanu, šī regulējuma mērķis nav sasniegts, un, otrkārt, subjektīvs elements, ko veido vēlēšanās

gūt Kopienu regulējumā paredzēto labumu, mākslīgi radot tā saņemšanai nepieciešamos priekšnosacījumus (2005. gada 21. jūlija spriedums lietā C-515/03 *Eichsfelder Schlachtbetrieb*, Krājums, I-7355. lpp., 39. punkts un tajā minētā judikatūra). Šī subjektīvā elementa esamību var konstatēt, it īpaši, pierādot vienošanos starp eksportētāju — kompensācijas saņēmēju un produkta importētāju uz trešo valsti, kas nav importētājvalsts.

34 Iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai atbilstoši valsts tiesību noteikumiem par pierādījumiem — ciktāl tie neietekmē Kopienu tiesību efektīvu iedarbību — pamata lietā ir izpildīti ļaunprātīgo rīcību veidojošie elementi (iepriekš minētais spriedums lietā *Emsland-Stärke*, 54. punkts un tajā minētā judikatūra, un iepriekš minētais spriedums lietā *Eichsfelder Schlachtbetrieb*, 40. punkts).

35 Nīderlandes valdība šajā sakarā norāda, ka eksportētāja ļaunprātīgas rīcības pierādījums iepriekš minētā sprieduma lietā *Emsland-Stärke* izpratnē ir jāsniedz tikai gadījumā, ja ir izpildīti visi formālie kompensācijas piešķiršanas nosacījumi, kas neatbilst situācijai pamata lietā, jo, tā kā uz Kanādu reeksportētā siera partijas netika nodotas patēriņam Amerikas Savienoto Valstu tirgū, nosacījums par nodošanu patēriņam trešajā valstī Regulas Nr. 3665/87 17. panta 3. punkta izpratnē nav izpildīts.

36 Šim argumentam nevar piekrist. No vienas puses, no šī sprieduma 28. punkta izriet, ka formāli prasītāja pamata lietā ir izpildījusi visus nosacījumus, ko Regula Nr. 3665/87 paredz pamata lietā izskatāmo diferencēto kompensāciju piešķiršanai, ieskaitot nosacījumus, ko paredz minētās regulas 17. panta 3. punkts, no kā izriet, ka

šīs kompensācijas tai tika izmaksātas galīgi un attiecīgās dalībvalsts atbildīgie dienesti neuzskatīja par vajadzīgu atbilstoši šīs regulas 5. panta 1. punkta a) apakšpunkta ceturtajai daļai iepriekš pieprasīt papildu pierādījumus, ka produkts faktiski un nemainītā stāvoklī nokļuvis importētājvalsts tirgū. No otras puses, kā ir precizēts šī sprieduma 32. punktā, attiecīgā dalībvalsts var pamatoti prasīt atlīdzināt galīgi samaksātas kompensācijas tikai tad, ja ir konstatēta eksportētāja ļaunprātīga rīcība.

37 Grieķijas valdība līdzīgi Nīderlandes valdībai norāda, ka apstāklis, ka pamata lietā nav izpildīts nosacījums par nodošanu patēriņam importētājvalsts tirgū, ir pamats tam, ka nepamatoti samaksāto diferencēto kompensāciju atmaksu var prasīt, pamatojoties uz Regulas Nr. 2988/95 noteikumiem un nepastāvot prasībai pierādīt eksportētāja ļaunprātīgu rīcību. Šim argumentam nevar piekrist, jo, kā ir atzīmēts šī sprieduma 32. punktā, nepamatoti samaksāto diferencēto kompensāciju par darījumiem, kas tiek izskatīti pamata lietā un attiecas uz laikposmu no 1988. līdz 1994. gadam, atmaksai ir nepieciešams pierādījums par eksportētāju ļaunprātīgu rīcību. Attiecīgi pārkāpuma jēdziens Regulas Nr. 2988/95 1. panta izpratnē šajā sakarā nav jāņem vērā.

38 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka, atceļot un atgūstot diferencētas kompensācijas, kas atbilstoši Regulai Nr. 3665/87 ir izmaksātas galīgi, minēto kompensāciju nepamatotā rakstura konstatējums ir jāpamato ar pierādījumu par eksportētāja ļaunprātīgu rīcību, kurš iesniegts atbilstoši valsts tiesību normām.

*Par otro jautājumu*

39 Ņemot vērā, ka uz pirmo jautājumu ir sniegta apstiprinoša atbilde, uz otro jautājumu nav jāatbild.

*Par trešo jautājumu*

40 Ar savu trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā lūdz norādīt kritērijus, kas ļauj noteikt, vai pārkāpums ir turpināts vai atkārtots Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta otrās daļas izpratnē. Šis iesniedzējtiesas jautājums īpaši attiecas uz situāciju, kad pārkāpums attiecas uz visai nelielu noteiktā laikposmā veiktu kopējo darījumu daļu un vienmēr ir saistīts ar dažādām [produktu] partijām.

41 Kā būtībā norāda ģenerāladvokāte savu secinājumu 82. punktā, pārkāpums ir turpināts vai atkārtots Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta otrās daļas izpratnē tad, ja to ir izdarījis tirgus dalībnieks, kas ekonomiskas priekšrocības gūst no tādu līdzīgu darījumu kopuma, kuri apdraud vienu un to pašu Kopienu tiesību normu.

42 Šajā sakarā nav nozīmes tam, ka pārkāpums, kā tas ir šajā lietā, attiecas uz visai nelielu kopējo darījumu, kas veikti noteiktā laikposmā, daļu un ka darījumi, attiecībā uz kuriem pārkāpums ir konstatēts, vienmēr ir saistīti ar dažādām [produktu] partijām. Faktiski, lai konstatētu turpināta vai atkārtota pārkāpuma esamību, minētie apstākļi nav noteicoši, jo citādi tas varētu pamudināt tirgus dalībniekus mēģināt izvairīties no Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta otrās daļas piemērošanas, savus darījumus mākslīgi sadalot.

43 Iesniedzējtiesai saskaņā ar valsts tiesību noteikumiem par pierādījumiem — ciktāl tie neietekmē Kopienu tiesību iedarbību — ir jāpārbauda, vai turpinātu vai atkārtotu pārkāpumu veidojošie elementi pamata lietā ir izpildīti.

44 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uz trešo uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka pārkāpums ir turpināts vai atkārtots Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta otrās daļas izpratnē tad, ja to ir izdarījis tirgus dalībnieks, kas ekonomiskas priekšrocības gūst no tādu līdzīgu darījumu kopuma, kuri apdraud vienu un to pašu Kopienu tiesību normu. Šajā sakarā nav nozīmes tam, ka pārkāpums attiecas uz noteiktā laikposmā veiktu kopējo darījumu salīdzinoši nelielu daļu un ka darījumi, attiecībā uz kuriem pārkāpums ir konstatēts, vienmēr ir saistīti ar dažādām [produktu] partijām.

**Par tiesāšanās izdevumiem**

45 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies saistībā ar apsvērumu iesniegšanu Tiesai, izņemot tos, kuri radušies minētajiem lietas dalībniekiem, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) **atceļot un atgūstot diferencētas kompensācijas, kas atbilstoši Komisijas 1987. gada 27. novembra Regulai (EEK) Nr. 3665/87, ar kuru paredz kopīgus, sīki izstrādātus noteikumus, kas jāievēro, piemērojot eksporta kompensāciju sistēmu lauksaimniecības produktiem, ir izmaksātas galīgi, minēto kompensāciju nepamatotā rakstura konstatējums ir jāpamato ar pierādījumu par eksportētāja ļaunprātīgu rīcību, kurš iesniegts atbilstoši valsts tiesību normām;**

2) **pārkāpums ir turpināts vai atkārtots Padomes 1995. gada 18. decembra Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 2988/95 par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību 3. panta 1. punkta otrās daļas izpratnē tad, ja to ir izdarījis tirgus dalībnieks, kas ekonomiskas priekšrocības gūst no tādu līdzīgu darījumu kopuma, kuri apdraud vienu un to pašu Kopienu tiesību normu. Šajā sakarā nav nozīmes tam, ka pārkāpums attiecas uz noteiktā laikposmā veiktu kopējo darījumu salīdzinoši nelielu daļu un ka darījumi, attiecībā uz kuriem pārkāpums ir konstatēts, vienmēr ir saistīti ar dažādām [produktu] partijām.**

[Paraksti]